

ПРЕДШКОЛСКА УСТАНОВА “НЕВЕН” ПРИБОЈ

ПРЕДШКОЛСКИ ПРОГРАМ ЗА РАДНУ 2024/2025. ГОДИНУ

Прибој, септембар 2024.године

**ПРЕДШКОЛСКА УСТАНОВА
«НЕВЕН» ПРИБОЈ**

Предшколска установа „Невен“
Прибој, Пионирска бр.2
директор тел/факс 033/2452-488
рачуноводство 2451-035
медицинске сестре 2452-093
Стари Прибој 2452-806
Нови објекат Насеље 448-222
E-mail: dvnevenpb@gmail.com

02-1014

Бр.

УВОД

12.09.2024 год.

Основна полазишта за израду Предшколског програма су:

- Закон о основама система образовања и васпитања „Службени гласник РС“ бр. ("Службени гласник РС", број 88/2017, 27/2018-др. закон, 10/2019, 27/2018-др.закон, 6/2020, 129/2021 и 92/2023);
- Закона о предшколском васпитању и образовању (Сл.гл. РС бр. 18/2010, 101/2017, 113/217 – др.закон, 95/2018 – др.закон, 10/2019, 86/2019 – др.закон, 157/2020 – др.закон, 123/2021 – др.закон и 129/2021);
- Правилник о основама програма предшколског васпитања и образовања "Сл.гл. РС - Просветни гласник" бр.16/2018);
- Статут Предшколске установе „Невен“;
- Годишњи програм рада Установе;
- Извештај и анализа о реализацији програма из претходне године;
- Правилник о мерилима и утврђивању цене услуга.

Циљ предшколског васпитања и образовања је:

- целовити развој личности детета предшколског узраста;
- упознавање себе;
- развијање односа и сазнања о другим људима;
- изграђивање сазнања о околини и укључивање у друштвену заједницу;
- даље васпитање и образовање.

Делатност Предшколске установе је мултифункционална (обухвата васпитно-образовни рад, исхрана, нега, здравствена и социјална заштита) уз стављање акцента на процес васпитно-образовног рада.

Васпитно-образовни рад у нашој установи реализује се на основу **Предшколског програма**, који је урађен у складу са Правилником о општим основама предшколског програма.

Програм садржи:

1. Опште податке о установи и њеном окружењу;
2. Циљеве и принципе предшколског васпитања и образовања;
3. Врсте и трајање програма васпитно-образовног рада
4. Посебне и специјализоване програме (који се организују у зависности од потреба деце и родитеља);
5. Сарадњу са породицом;
6. Сарадња са друштвеном средином и
7. Праћење и вредновање остваривања Предшколског програма.

Овај Програм ће омогућити:

- остваривање задатака предшколског васпитања и образовања у непосредном припремању деце за полазак у школу;
- постављање темеља за развој свестране личности и даље успешно васпитање и образовање;
- јединство и континуитет свих облика васпитно-образовног рада, неге, исхране и здравствене и социјалне заштите деце Предшколске установе.

Предшколски програм доноси се на неодређено време, а мења се по потреби.

Основе програма предшколског васпитања и образовања је документ којим се дефинише концепција васпитања и образовања предшколске деце. Он представља оквир за:

- израду и развијање програма васпитно-образовног рада на нивоу предшколске установе,
- развијање реалног програма на нивоу васпитне групе,
- развијање различитих програма и облика у предшколском васпитању и образовању,
- израду критеријума за праћење и вредновање квалитета предшколског васпитања и образовања,
- унапређивање и развој предшколске установе и делатности у целини,
- остваривање континуитета предшколског и основношколског васпитања и образовања,
- израду пратећих ресурса којима се операционализује и конкретизује концепција Основа програма.

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Предшколски програм креиран је у складу са Законом о основама система образовања и васпитања, Законом о предшколском васпитању и образовању, а у складу са Основама програма предшколског васпитања и образовања. Предшколским програмом конкретизује се теоријско-вредносна полазишта предшколског васпитања и образовања дата у Основама програма (2018), пратећи специфичности праксе предшколске установе у њеном реалном контексту. Димензије контекста предшколске установе су локално окружење, структура и култура установе, потребе и очекивања породице, могућности дечијег вртића. Учешћем свих актера обликује се и гради пракса предшколске установе и програм васпитно-образовног рада са децом.

1. ПОРТРЕТ УСТАНОВЕ

Локално окружење

Прибој је општина Златиборског округа, смештена у области Доњег Полимља, на тремеђи Црне Горе, Босне и Херцеговине и Србије. Административни центар општине је градић Прибој, позициониран тик уз реку Лим, окружен планинама Бић, Побијеник, Прибојски Црни врх и Бањско брдо.

Данас појам прибојски крај подразумева територију општине Прибој и чини једну органску целину пребогату споменицама материјалне културе који нису довољно истражени. Општина Прибој поседује значајан туристички потенцијал чију окосницу чини Прибојска бања са богатим извориштима термалних вода.

Од културно-историјских објеката посебно се истичу Прибојска бања, манастир Бања – црква св. Николе у Дабру – споменик културе од изузетног значаја, Црква Светог кнеза Лазара на путу УВАЦ-Прибој, Цамија у улици 12. Јануара, Црква у Побраћу-задужбина Мехмед Паше Соколовића.

Установе Спортски центар и Спортски савез Прибој чине окосницу развоја спорта. У општини Прибој постоји 23 спортска клуба у којима активно учешће узима око 2.000 спортиста.

Здравствена заштита становника обезбеђена је кроз функционисање Опште болнице Прибој, Дома здравља Прибој и одељења Рехабилитационог центра Бања.

Бригу о социјалној заштити води Центар за социјални рад Прибој. Дом културе „ Пиво Караматијевић“ је креатор и носилац најважнијих програма у области културног деловања на простору општине. Традиционални програми који се одржавају током године су Лимске вечери дечије поезије, Општинска смотра у рецитовању, Међурепублички фестивал дечјег драмског стваралаштва, Циклус „Прибојски сликари“, Фестивал Дани Данила Лазовића, Лимске вечери поезије,. Објекат Дома културе, саграђен 1959. Год. , уједно и прва наменска зграда за културу изграђена у овом крају после Другог светског рата.

Завичајни музеј у Прибоју основан је 1990. год. а 1992. Је почео са радом. Данас музеј поседује велике збирке предмета које је успео да сакупи од свог оснивања. Ту је преко 2500 наслова књига разних садржаја, преко хиљаду разних фотографија из овог краја, збирке предмета. Посебна збирка завичајног музеја Прибој је Легат Надежде Виторовић , познате ликовне уметнице. Легат садржи 150 слика и 250 цртежа непроцењиве вредности, као и десетак слика чувених светских сликара са посветом Надежди.

Библиотекарска традиција Прибоја дугог је века и траје од 1989. год. када је почела са радом Читалиште у Прибоју. Градска библиотека у Прибоју, Одлуком Скупштине општине Прибој од 17.09.1997. год. ради као самостална установа културе.

У Прибоју постоји 6 матичних основних школа, са два осморазредна и 6 четвороразредних издвојених одељења.

Прва дечја установа настала је после Другог светског рата, након обнове земље, када се Прибој развио у значајан индустријски центар. То је изазвало потребу збрињавања деце.

Народни одбор Општине Прибој је 1958. Год. донео одлуку о оснивању Дечијег обданишта „ Хамдије Куртовића“ . Обданиште је радило са прекидима до 1964. Год.

Ново обданиште почиње са радом 08.07.1965. год. и било је намењено деци запослених у Фабрици аутомобила Прибој.

Дечији вртић „Невен“ основан је Одлуком о оснивању Дечијег вртића „Невен“ Прибој, број 01-427/1 од 25.12.1975. год. и Решењем о оснивању, број 01-429/1 од 17.12.1975. год.

Дана 07.03.2012. год. установа је уписана у судски регистар Привредног суда у Ужицу под бројем фи 5/12 под називом Предшколска установа „Невен“ Прибој. Нова шифра делатности: 8510 – предшколско образовање.

Предшколска установа „Невен“ Прибој почела је са радом 01.01.1976. године, као самосатлна установа под називом Дечји вртић „Невен“ Прибој. Од 14.07.2011. године послује под новим називом Предшколска установа „Невен“ Прибој.

Министарство просвете и науке донело је Решење о верификацији Предшколске установе „Невен“ са издвојеном одељењима, број 022-05-16/2011-07 од 23.04.2012. године.

- **Обим основне делатности.** Предшколска установа „Невен“ у Прибоју има три наменски грађена објекта:

- **у новом делу града** – Насељу има два објекта
  1. у улици Пионирској број 2 изграђен 1980. године (где је смештена управа и администрација)
  2. **нови објекат у зони „Водовод“**, Лимска 59 изграђен 1990.године, а делимично пуштен у рад септембра 2006. године. Цео објекат почео је са радом 24. октобра 2008. године. Удаљен је од матичне установе 500 метара.
- **у Старом Прибоју** у улици 12.јануар број 112, изграђен 1977. године удаљен од матичне установе 2 километра.
- **и издвојена одељења** у пет МЗ у основним школама:
  1. У Прибојској Бањи (удаљено од матичне установе 4 км);
  2. у Кратову (удаљено од матичне установе 14 км),
  3. Саставцима (удаљено од матичне установе 16 км),
  4. Сјеверину (удаљено од матичне установе 19 км) и
  5. Крајчиновићи (удаљено од матичне установе 21 км).

- **Услови рада:**

- Објекти.

Табеларни преглед објеката и простора (по пројекту)

Ред. број	Назив објекта	Бр.	Капацитет		Површина објекта	Површина дворишта	Адреса
			Бр.гр.	Бр.деце			
1	НАСЕЉЕ	1	10	183	1500	3000	Пионирска 2
2	ПРИБОЈ	1	6	127	800	1200	12. Јануар
3	НОВИ ОБЈЕКАТ	1	5	115	800	1200	Лимска 59
4	УКУПНО	3	23	425	3100	5400	

Ред. број	Назив објекта	Бр.	Капацитет	Површина објекта	Површина дворишта	Адреса
1	КРАТОВО	1	8-10	16	Шк.двориште	ОШ „Б.Полић“
2	САСТАВЦИ	1	8-10	16	Шк.двориште	ОШ „9. мај“
3	СЈЕВЕРИН	1	10-12	16	Шк.двориште	ОШ „Сјеверин“
4	КРАЈЧИНОВИЋИ		15-20	25	Ш.двориште	ОШ Крајчиновићи
5	БАЊА	1	20-30	40	Шк.двориште	ОШ Крајчиновићи

Објекат
У Новом делу града – Насеље
ул.Пионирска бр. 2
тел/факс 033/ 2452-488

То је монтажни објекат планинског стила, наменски грађен за 194 деце. Налази се у Насељу. Препознатљив је по лепо опремљеном дворишту са разноврсним реквизитима и по веома чистом и лепо сређеном ентеријеру. Има 10 радних соба, централну кухињу са пратећим магацинским простором, вешерницом ... Ту је смештена управа и административна служба.

Објекат у Насељу прикључен је на централно грејање Фап-а и оно функционише сасвим добро од почетка 2008. године, када је урађена потпуна реконструкција топловодне мреже

Објекат У Старом Прибоју
ул. 12.јануара бр. 112
тел. 033/ 52-806

Израђен је од чврстог материјала 1977. године за 144 деце. Има шест веома лепих, светлих, пространих, добро опремљених радних соба са три лепе терасе. У овој години планирали смо да једну терсу опремимо у летњу учионицу. Ентеријер је лепо уређен док екстеријер (фасада, због положаја зграде, у главној улици, увек је на удару неодговорних група који по њој пишу разне графите). Због тога смо били принуђени да у јуну 2007. године окречимо фасаду установе, али убрзо је поново исписана новим графитима.

Центар за квалитетно образовање је 2004. године опремио двориште објекта и у старом делу града али за веома кратко време, из напред поменутих разлога, ови реквизити су поново уништени и однети.

Објекат у зони "Водовод" у новом делу града ул. Лимска 59

Овај објекат је завршен 1990. године за 115 деце. Пуштен је у рад тек септембра 2006. године, јер није био решен прилаз установи и нису биле умрежене површинске и отпадне воде.

Септембра 2006. године, уз помоћ СО Прибој пуштен је делимично у рад на годину дана ради праћења функционисања канализације, грејања и др., а у новембру 2007. године, Комисија је дала употребну дозволу за даљи рад за две радне собе са пратећим просторијама у које су смештене четири групе припремног предшколског програма.

Коначно, објекат је пуштен у рад 24.10.2008. године. Има 7 радних соба у приземљу и две на спрату, савремено опремљену кухињу са пратећим магацинским простором, физкултурну салу, тоалете и др.

Двориште је ограђено и постављено је неколико нових реквизита.

Издвојено одељење у Прибојској Бањи

Једна велика, светла и лепо уређена учионица адаптирана је у радну собу у Основној школи у Прибојској Бањи. Опрема и простор радне собе за малишане у Прибојској Бањи је по педагошкој нормативној и другој функционалности на високом нивоу.

Издвојено одељење у Саставцима

У радној 2006/07 години први пут почело је са радом издвојено одељење у Саставцима за децу припремног предшколског програма у ОШ „9.мај“ у Саставцима.

Издвојено одељење у Сјеверину

Одељење је радило у радној 2006/07. години (била је једна група са 8 деце), затим 3 године нисмо имали одељење припремног предшколског програма. У 2013/14. години, имали смо групу од 5 деце, а у 2014/15. имамо групу од 6 деце, која ће почети са радом 01. септембра 2021. године до 01. јуна 2022. Године, уколико добијемо сагласност Министарства Просвете, науке и технолошког развоја.

Издвојено одељење у Крајчиновићима

У радној 2011/12. години, први пут је почело са радом издвојено одељење, деце припремног предшколског програма у Основној школи у Крајчиновићима.

Предшколска установа „Невен“ је опремила и уредила једну учионицу потребним намештајем, играчкама и дидактичким материјалом за реализацију ППП. У овој школској години немамо деце.

Објекти за припрему хране

Оброци за исхрану деце у Предшколској установи "Невен" припремају се у централној **кухињи у Насељу**, одакле се храна транспортује до објекта у Старом Прибоју и новом објекту, Лимска 59. У објекту у Насељу, улица Пионирска бр. 2, поред централне кухиње је и магацински простор и остали пратећи простор кухиње, са укупном површином од 210 м².

Због дотрајалости уређаја честе су поправке кипера, казана, пећница и др. јер је иста опрема у употреби већ пуних 30 година.

Капацитет obroка по врстама за рад у једној смени целодневног програма износи 1143 (доручака, ручака и ужина).

Оброке у Установи не примају деца четворочасовног програма нити родитељи тај облик рада плаћају.

У централној кухињи у Насељу, у току године, спремиће се следећи број obroка, и то:

(на бази 22 радна дана месечно)

Ред .бр.	КУХИЊА	Врста и број		Оброка годишње	
		доручак	ручак	ужина	вечера
1.	Насеље, Пионирска 2	53.724	92.202	92.202	-
2.	Помоћна кухиња у новом објекту, Насеље	17.666	-	-	-
3.	Помоћна кухиња у Старом Прибоју	20.812	-	-	-
УКУПНО		92.202	92.202	92.202	-

У објекту у Старом Прибоју и у новом објекту у Насељу транспортоваће се припремљена храна у приручне кухиње које служе за припрему доручка и дистрибуирање хране деци у тим објектима. Транспорт хране из централне кухиње обавља се у доставном возилу Установе, у посебним посудама (термоси) и води се рачуна о потпуној заштити хране за време транспорта. Све намирнице које се користе у исхрани имају свој сертификат порекла и одговарају стандардима квалитета.

Купљено је ново возило за превоз хране, јер је претходно потпуно дотрајало и постало неупотребљиво за ту намену.

У суседној згради, згради бившег обданишта имамо подрумске просторије за радионицу и магацин.

Опрема простора

Предшколска установа користи три наменски грађена објекта који у целини задовољавају основне функције за рад деце у њима. Простори у којима деца бораве солидно су опремљени са дидактичким играчкама, аудиовизуелним средствима и другим материјалима предвиђеним нормативима. У току године врши се одржавање ових објеката и опреме, а и обавља се набавка и замена неопходног.

Објекти Предшколске установе "Невен" који су изграђени у Прибоју 1977. године и у Насељу 1980. године, били су опремљени према нормативу 90%. Ова опремљеност, због дотрајалости, сада је нешто мања и износи 80%. Ако се посматра дворишни простор који је био опремљен разноврсним садржајима - полигон справама и реквизитима, та опремљеност сада износи 85 % у Прибоју, а у Насељу око 90%. Двориште новог објекта у Насељу је потпуно празно. Постоји пројекат за опремање дворишта који није рализован због недостатка средстава.

Поред дидактичког материјала Предшколска установа је опремљена савременим аудио-визуелним средствима, има 10 компјутера од тога су 4 намењена деци, сваки објекат има ТВ, ДВД и музичку линију. Захваљујући донацији родитеља 10 радних соба имају по ТВ и ДВД. Установа располаже значајним асортиманом „Пертинијевих“ играчака и другог дидактичког материјала.

Установа има 3 дигитална фото-апарата, камеру и видео бим које користе васпитачи за презентације савремених метода рада са децом, као и 3 лап топа

Сва три објекта су под видео надзором.

Установа има два службена аута, једно је наменско и служи за превоз

Кадар**Преглед броја запослених према профилима стручности**

Сви кадрови који су ангажовани за рад са децом су квалификовани и стручно оспособљени за васпитно-образовни рад. На узрасту од 1 до 3 године раде медицинске сестре-васпитачи са средњом медицинском школом, а децом од 3 до 7 година васпитачи са вишом струковном школом (трогодишњом) и високом стручном спремом. Тим стручних сарадника чине: педагог, три психолога и два логопеда. Установа има и 6 сарадника на превентивно здравственој заштити. О исхрани се стара нутрициониста са осталим службама.

Назив радног места	Број запослених	Стручна спрема					Болоњ. 3.год.	Без лиценце (број):	
		IV	V	VI	VII				
Директор	1				1				
Васпитач	4				4				
Васпитач	3					3			
Васпитач	26			25					
Медицинска сестра	9	9							
Проф.физичког васпит.	1				1				
УКУПНО	44	9		26	6	3			
АДМИНИСТРАТИВНО И ТЕХНИЧКО ОСОБЉЕ									
Назив радног места	Број запослених	Стручна спрема							Без лиценце
		О.шк	II	III	IV	V	VI	VII	
Секретар	1							1	
Шеф рачуноводства	1						1		
Домар	2			1	1				
Магационер	1				1				
Кувар	3			5					
Помоћни кувар	2			1	1				
Књиговођа	1			1					
Возач-економ	1			1					
Вртлар-чувар	1		1						
Праља-кројачица	1				1				
Спремачица	9	1		7	1		1		
УКУПНО	24	1	1	16	5		2	1	

Укупно, у сталном радном односу је 68 запослених, који се брину о 607 деце, распоређених у 27 група.

Запослени кадар у предшколској установи испуњава квалификационе услове. Просечан радни стаж у овој Установи је 18 година.

За рад у припремним предшколским групама у четворочасовном програму биће ангажовано 4 васпитача са 100% норме у издвојеним одељењима. Пошто је структура запослених радника женска радна снага 93% и честа су боловања и одсуствовања радника, па ће се у току године вршити замене, где је немогуће извршити прерасподелу посла, са радницима на одређено време уз посредовање Завода за тржиште рада.

У циљу рационализације у установи, где год је могуће, а не трпи процес рада, за краћи временски период неће се ангажовати нови извршиоци.

Организација васпитно-образовног рада

Под организацијом се подразумева планско распоређивање: простора, средстава, материјала, времена и активности деце као и њихово структурирање у васпитне групе. Добром организацијом у Установи постиже се дечја самосталност, омогућава им се неометано кретање по простору, пружа им се прилика да уколико је могуће одлучују о свом времену и активностима, да шире и умножавају своје социјалне односе. То се постиже прилагођавањем средине у којој се деца крећу и поштовањем правила понашања у њој. На овај начин предшколска установа постаје место живљења деце и одраслих.

• Организација простора

Да би средина Установе активно деловала на дечји развој она мора бити привлачна, разумљива и прилагођена по квалитету, квантитету и разноврсности стимулације. У њој свако дете треба да наилази на подстицаје средстава и изворе за осмишљавање и организацију сопствене активности. Цео простор у Установи и ван ње доступан је деци. Деца се у скаладу са могућностима укључују у организацију простора, дата им је прилика да у њега уносе промене.

• Организација средстава и материјала

Материјал који се користи у васпитно-образовном раду разврстава се према активностима које подстичу прилагођеност дечјим потребама и могућностима. Залажемо се да деца имају што богатији и разноврснији избор средстава и материјала да би им се омогућили сви облици активности.

Организација деце у васпитне групе и облици рада са децом

У објектима где постоји довољан број деце формиране су групе истог узрасата, а где имамо мање деце, формиране су мешовите групе.

При формирању група води се рачуна да се формирају такве групе које ће омогућити да деца у њима бораве до поласка у школу. То значи да се не посматра календарска година, већ се у узрасне групе уписују деца која су рођена од 1.03. једне године па до 1.03. наредне године.

Сваке године приликом уписа у Установу води се рачуна о томе да се деца са сметњама у развоју укључе у групу здраве деце (инклузија).

Облици рада са децом

Заступљени су:

- целодневни боравак деце (јасленог и вртићног узраста) и
- четворочасовни припремни предшколски програм којим су обухваћена сва деца са територије наше општине. У селима где нису постојали услови за формирање група (број деце мање од 5) деца су програмом обухваћена кроз боравак у комбинованим одељењима сеоских основних школа.
- Индивидуални образовни план (ако буде уписано деце са сметњама у развоју).

Од **посебних и додатних програма** заступљени су: програм превентивних вежби, школа плеса и фолклора, школа пливања, програм стручне помоћи породици, еколошки програм, прилагођени програми и др. Понуда ових програма зависи од потребе и интересовања деце и родитеља. Детаљније о овоме на 49. страни овога Програма

Бројно стање деце и васпитних група

Целодневни боравак

Р е д · б р	Објекат	ОБЛИЦИ РАДА								Време рада објекта
		целодневни	1-3	целодневни	3- 5,5	Полуднев ни		5,5 – 6,5		
		Број група	Број деце	Број група	Број деце	Број гру па	Број деце	Број група	Број деце	
1	Прибој	1	18	3	45	-	-	1	24	10 ^h
2	Насеље	2	28	6	118	-	-	2	48	10 ^h
3	Нови објекат	2	30	1	27	-	-	/	/	/
	Збир	4	64	10	190	-	-	3	72	

Четворочасовни припремни програм

Четворочасо вни припремни програм	у седишту предшкол. установе		ван седишта предшкол. установе	
	број група	број деце	број група	број деце
	2	30	3	15

Припремни четворочасовни програм почеће се радом 01.09.2024. године, а заршиће се 01.06.2025. године.

Радно време Установе

Радна година почиње 1. септембра текуће године и завршава се 30. августа наредне године. Предшколска установа има десеточасовно радно време.

Почетак радаје у 6,00 часова, а завршетак у 16,00 часова.

У објектима у Новом објекту, у Насељу и Старом Прибоју рад се одвија у две смене са децом ПППГ у четворочасовном програму.

Сва три објекта (У Насељу и Старом Прибоју у целодневном боравку деце) раде у току целе године, не прекидајући рад у току летњих месеци.

Распоред живота и рада деце у Предшколској установи у **целодневном боравку**

- од 6⁰⁰ – 7:30 - прихватање и јутарња тријажа деце, јутарње слободне активности;
- од 8⁰⁰ - 9⁰⁰ - припрема за доручак и доручак;
- од 9⁰⁰ -11¹⁵ - активности на реализацији програма васпитно-образовне делатности и слободне активности;
- од 11¹⁵ -12⁰⁰ - припреме за ручак и ручак;
- од 12⁰⁰ - 14³⁰ - поподневни одмор деце;
- од 14³⁰-16:30 - устајање деце, ужина, припрема за одлазак кући и предаја деце родитељима.

Рад са децом ПППГ у четворочасовном програму одвија се у две смене, са почетком од 8,00 до 12,00 часова и од 12,00 до 16,00 часова у новом објекту у Насељу.

Рад четворочасовног програма на терену траје по четири часа и то на Бањи од 13⁰⁰ до 17⁰⁰, у Кратову од 8⁰⁰ до 12⁰⁰, Саставцима од 8⁰⁰ до 12⁰⁰ и Сјеверину од 11⁰⁰ до 15⁰⁰ часова и Крајчиновићи од 8⁰⁰ до 12⁰⁰.

Припремни предшколски програм почеће са радом 02.09.2015. године и трајаће до 12.06.2016. Припремни предшколски програм реализује васпитач.

Деца четворочасовног ПППГ раде по школском календару. Имаће зимски (од 13.децембра до 15. јануара 2025.), пролећни (од 29. априла до 06. маја 2025.) и летњи распуст (од 10. јуна до 30. августа 2025.)

Свечана подела Уверења за децу ПППГ обавиће се у уторак 10. јуна 2025. године.

ПУ неће радити у дане следећих верских и државних празника:

- 1. и 2. јануара– Нова година
- 7. јануар – први дан Божића
- 15. фебруар– Сретење
- 1. и 2. маја – за првомајске празнике
- од 3. до 6. маја – за Ускршње празнике

Запослени неће радити:

- православци – на први дан крсне славе
- представници Исламске заједнице – Курбан Бајрам

2. ОСТВАРИВАЊЕ ЦИЉЕВА И ПРИНЦИПА ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНОГ РАДА

У васпитно-образовном раду са децом постављају се пожељни исходи васпитања и образовања формулисани у облику **циљева**. Њима су дефинисане развојне промене, односно постигнућа детета, којима треба тежити у општем развоју и појединим аспектима развоја детета. Служе као полазиште за одређивање задатака васпитно-образовног рада, планирања и одабирања активности и садржаја у раду са децом.

Циљеви предшколског васпитања су подршка:

- 1. целовитом развоју и добробити детета предшколског узраста** је општи циљ предшколског васпитања и образовања. Реализоваће се у нашој установи стварањем повољних услова и подстицаја за целовити развој и учење и то: стварање повољних услова да свако дете развије своје способности и особине личности, проширујући своја искуства и изграђивањем сазнања о себи, другим људима и свету око себе. То ћемо постићи обезбеђивањем средстава, узора и подстицаја за развој, богатим, разноврсним и осмишљеним активностима васпитно-образовног рада са децом.
- 2. васпитној функцији породице** деце огледа се у размени искустава педагошких, психолошких, медицинских и других искустава између васпитача и родитеља, родитеља и родитеља на састанцима и разним предавањима. Програм подршке деци и породици представља допуну породичног васпитања. Теме су разноврсне, односе се на васпитање деце, нпр. припремање деце за принову у породици, проблеми неприлагођеног понашања итд. Циљ је подизање њиховог педагошког знања, као и њихове обавештености о томе, на који начин могу допринети остваривању јединствених васпитних утицаја родитеља и васпитача.
- 3. даљем васпитању и образовању** и укључивање у друштвену заједницу. Током читавог васпитно-образовног рада у предшколском периоду врши се подстицај општег развоја и напредовања детета.
Укључивање деце у припремни предшколски програм има компензаторску функцију, јер се на тај начин обезбеђују услови за ублажавање социо-културне разлике и обезбеђује донекле подједнак старт за полазак у школу. Остваривање овог програма доприноси програмском и организационом повезивању предшколског и школског образовања и васпитања и доприноси јединству образовног система и лакшем укључивању у школске обавезе.
- 4. развој потенцијала детета** као претпоставке за даљи развој друштва и његов напредак. Циљ предшколског васпитања је да деци обезбеди услове за развој потенцијала детета, свих аспеката његове личности, подстицаја радозналости, стваралачке способности, логичког мишљења, стицање вештина, вредносних ставова и искустава за даље образовање и васпитање.
Улагање у предшколско васпитање и образовање потенцијално има значајну стопу повраћаја за индивидуу и друштво у целини.

Принципи предшколског васпитања су:

- 1. доступност** - васпитање и образовање у нашој установи је доступно сваком детету предшколског узраста без обзира на: пол, социјалне, културне, етничке,

- религијске и друге припадности, месту боравка, материјалном или здравственом стању, тешкоћа или сметњи у развоју и инвалидитета, као и другим особинама;
2. **демократичност** - уважавање потреба и права деце и породице. Једна од функција предшколског васпитања и образовања јесте допуна породичном васпитању, пружању помоћи породици у васпитању деце, укључивање родитеља у живот и рад деце, именовање представника родитеља у управне и саветодавне органе установе, укључивање родитеља у заједничке активности и прославе, еколошке активности, маскенбале и сл.
Сва деца имају право на васпитање и образовање, здравствену заштиту и социјалну равноправност, право да расту у заштићеној средини и да развију аутентичне особине личности.
  3. **отвореност** – установа сарађује свакодневно са родитељима, а затим значајна је и вишеструка сарадња са школом. У остваривању васпитно-образовног рада Вртић сарађује и са одређеним институцијама, као што су Дом културе, Завичајни музеј, Библиотека, Дом здравља. У нашем вртићу гостују позоришта лутака, аматерска децја позоришта и др. Деца гостују и учествују на конкурсима Златиборског округа. Организујемо излете и посете местима у ближој околини.
  4. **аутентичност** – при планирању и реализацији васпитно-образовног рада имају се у виду узрастне особености, интересовања и потребе деце, садржаји и циљеви, време и простор, доступност материјала и броја деце у групи. При томе се нарочито води рачуна о социо-културним карактеристикама средине у којој деца живе и у којој ће се програм остварити, традиција и вредности, које се негују. Улога васпитача је да у правила и организацију игре, одређеним садржајима и ситуацијама, утврди операције које подстичу децу на свакодневну активност, на једном вишем развојном нивоу, да стичу искуства и развијају вештине и способности, захваљујући привлачности и мотивацији игре. При том је важно да се сачува суштина игре, чувајући њену аутентичност и свежину, а све то у циљу развоја индивидуалних особина личности.
  5. **разноврстност** – поред редовног васпитно-образовног програма, у нашој установи се организују и посебни програми у складу са потребама деце и породице. То су додатни програми (физичко, школа пливања, фолклор и плес); културне и рекреативне активности; програм подршке породици; прилагођени програм и др.

3. ВРСТЕ И ТРАЈАЊЕ ПРОГРАМА ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНОГ РАДА И ДРУГИ ОБЛИЦИ РАДА

У Предшколској установи "Невен" предшколско васпитање и образовање остварује се по Предшколском програму, који је урађен на основу Правилника о општим основама предшколског програма, Развојног плана и Годишњег плана рада. Редовни васпитно-образовни рад остварује се у васпитним групама и то:

1. у целодневном боравку:

- јасленог узраста (нега и васпитање деце, узраста до 3 године) и
- вртићног узраста (рад са децом од 3 до 5,5 година)
- припремни предшколски програм од 5,5 до 6,5 година у целодневном и четворочасовном програму

Групе се формирају у зависности од броја деце: групе деце истог узраста и групе деце различитог узраста (мешовите групе).

Посебни програми

Поред редовног програма, васпитно-образовног рада, остварују се и други **посебни програми** у складу са потребама и интересовањима деце и родитеља и могућностима Установе.

Приликом обавештења и анкета родитељима ћемо понудити:

1. Додатне програме

- програм превентивних вежби (физичко васпитање, енглески језик и др.)
- енглески језик
- програм школе плеса и фолклора
- карате
- школа пливања или гимнастике и др.

2. Програми за остваривање културних и рекреативних активности и одмора деце

- једнодневни излети (Прибојска Бања, Златар, Златибор, Милешево, Мокра Гора и друге дестинације)
- летовање у Прибојском одмаралишту у Сутомору

3. Програми подршке породици

4. Програм социјалног рада

5. Еколошки програм

6. Прилагођени програми (индивидуални програми васпитно-образовног рада са децом са сметњама у развоју), ако буде уписано такве деце.

Предшколска установа ради свих 12 месеци, а васпитно-образовни рад се реализује од 01. септембра текуће године до 12. јуна наредне године.

Припремни предшколски програм у матичној установи и издвојеним одељењима траје 9 месеци. Васпитно-образовни рад реализује васпитач.

Деца четворочасовног ППП раде по школском календару.

Култура установе : мисија и мото установе

Мисија и визија Установе су саставни део актуелног Развојног плана Установе 2017-2022.год.

Мисија – Настављамо путем унапређења и осавремењавања васпитно-образовног процеса који подразумева партнерство свих заинтересованих страна и квалитетно стручно усавршавање као одговор на потребе и интересивања деце и савремене породице.

Визија - Модел вртића који ће кроз систематски приступ унапређивања васпитне праксе и професионални развој свих запослених омогућити квалитетно

живљење у ванпородичној средини ; целовиз и хармоничан развој, васпитање и социјализацију у складу са потребама сваког детета у духу права детета.

Мото - Да наша Предшколска установа Невен буде отворена за сву децу. Желимо да уз максимални обухват деце , уз сарадњу са родитељима и локалном заједницом, омогућимо деци да расту, уче и развијају се у здравој средини, уз помоћ адекватног стручног кадра. **Улагањем у рани развој деце је улагање у будућност.**

У шта верујемо:

Детињство је социокултурно обликовано и препознаје се као вредно по себи, а не само као припрема за будући живот. Дете се сагледава као богато потенцијалима, компетентно, као „јак и моћно“ , као агенс сопственог учења и развоја. Дечја индивидуалност, јаке стране, права и потребе чине окосницу рада са децом. Дете је носилац права- свако дете има право на квалитетно детињство и образовање, активно учешће, као и на уважавање различитости у погледу личног , културног, језичког и породичног идентитета.

Предшколска установа као место реалног програма васпитно-образовног рада

а) Васпитно-образовни програм као израњајући програм заједничког живљења

„ Васпитно-образовна програм се гради кроз заједничко учешће деце и одраслих као аутентичних људских односа и заједништва у ситуацијама, догађајима и активностима које за њих имају смисла, као процес заједничког учења деце и одраслих кроз који одрасли и деца заједнички конструишу знања и разумевање себе и света, а не као примена програма на децу према унапред испланираним појединачним активностима и издвојеним садржајима подучавања. Програм је израњајући а не унапред прописан.“ (Основе програма, Године узлета, 2018.)

Програм настаје и гради се у реалном контексту васпитно-образовне праксе. За дете, програм се манифестује као остваривање његове добробити кроз односе који се развијају са физичким окружењем, вршњацима и одраслима у реалним ситуацијама делања. Установа као приоритетни задатак у погледу развијања програма поставља стварање услова за остваривање добробити, грађење односа и делање у различитим аспектима живота и рада у вртићима.

Аутентичност и животност програма који се гради огледа се у развијању програма кроз праћење и преиспитивање полазишта о детету и учењу, својих полазишта и односа које градимо као васпитачи, конкретне деце, њихових капацитета и интересовања, њихових односа, физичког окружења, специфичности породице и дате заједнице. Због тога је , на нивоу реализације, сваки програм различит и јединствен.

Разумевајући добробит као вишедимензионални конструкт, програм рада обезбеђује услове за дете, сада и овде, у реалном програму, осећа добро, срећно, остварено, да припада заједници вршњака и одраслих, проширује своја искуства и знања упознајући свет око себе, буде усклађено са правилима и нормама у свом окружењу и учествује као равноправни члан заједнице.

Игра је основ развијања и испољавања добробити детета. Игра подржава субјективну добробит тако што омогућава детету да буде срећно и задовољно, да ужива у својим активностима и интеракцијама са другима, да развија отвореност за нова искуства и открива нове сопствене потенцијале и потенцијале света око себе. У игри дете развија све димензије психолошке добробити – ојачава самопоуздање, самоприхватање, самосталност понављајући и слободно мењајући уобичајене и устаљене културне обрасце, развија креативност и

флексибилност. Игра помаже развијању социјалне добробити – она омогућава доживљај прихватања, припадања и усклађивање са другима. У игри се обезбеђује природна основа за развој диспозиција за учење у раном детињству, она доприноси да дете себе види као успешно у учењу и истраживању, а своје делање као вредно.

Подршка остваривању добробити реализује се поштовањем принципа реалног програма датих у Основама програма : Принцип усмерености на односе, принцип животности, принцип интегрисаности, принцип аутентичности, принцип ангажованости и принцип партнерства.

Преведено на праксу, у развијању реалног програма наша Установа ставља фокус на грађење и неговање односа уважавања, сарадње, одговорности и заједништва. Заједништво је организовано око смислених ситуација (интегрисаног) учења које израћају из искуства, питања, догађаја, збивања у групи и заједници. Сваки члан заједнице је уважен у својој аутентичности и негује се инвалидитетом и деци из других осетљивих група. У развијању програма фокус је на уважавању перспективе деце и породице и повезивању са локалном заједницом.

Планирање и документовање

Планирање је тематско или пројектно, засновано на интегрисаном приступу учењу у коме постоји јединство доживљаја, мисли и делања. Идеја за тему/пројекат може да проистиче из свакодневних искустава које деле деца и одрасли, из игре деце, из проблематике која заокупља децу и интересује их, из уочених потреба и упитности деце и васпитача, из различитих догађаја у дечијем вртићу и локалном окружењу. Након оквирног одређења теме или почетне идеје за пројекат, васпитач истражује различите изворе из области сазнања, културе и различитих делатности, проналази идеје и промишља чиме би све могли почетно да се баве и истражују у оквиру теме/пројекта ослањајући се на професионална знања о узрасним карактеристикама и понашању деце у групи, шта је потребно припремити од опреме и материјала који ће подстаћи децу да испробавају своје идеје.

Развијање теме или пројекта треба да буде стваралачки процес, подједнако изазаован и за децу и за васпитаче, кроз који заједнички откривају, играју се и креирају. У процесу планирања укључени су и родитељи а васпитач планира и места у локалној заједници у којима деца могу да проширују искуства везана за тему или пројекат.

Због динамичног и флексибилног приступа планирању, план не може бити направљен унапред за дужи временски период. Он се дограђује и „израћа“ током започетог истраживања деце и одраслих (васпитача, родитеља и других одраслих у вртићу и из локалне заједнице) на основу: иницијатива и предлога деце, консултовања са децом, предлога и идеја различитих учесника, промишљања васпитача зашто је важно да се деца баве одређеним активностима, како то повезати са њиховим животним контекстом, ранијим доживљајима, искуствима и сазнањима.

Документовање омогућава видљивост програма и учења и развоја деце. Видљивост процеса учења је пре свега доступан и потребан деци како би могли да посматрају свој напредак у учењу, да договарају и праве претпоставке о будућем смеру истраживања. Васпитач документује сопствене поступке у истраживању, своја питања, промишљања о вредностима и полазиштима програма. Та врста документације помаже васпитачу да преиспитује свој однос према програму и властиту праксу, да дели искуства са колегама итд. У документовању васпитач користи:

- Дечји портфолио (приче за учење, скале, продукти деце и одраслих)
- Пројектни портфолио (видео и текстуални записи о пројекту, мапа учења у заједници, снимци панорама, видео записи завршних прича о пројекту, опис пројекта).

Физичко окружење као димензија програма

Физичко окружење (просторно-временска организација) рефлектује наша полазишта у разумевању детета и учења и директно обликује положај детета у програму. Због тога

физички простор мора бити у складу са вредностима на којима се програм заснива на разумевању учења деце. Другим речима, он је организован да подстиче дечију радозналост, да омогућава детету да истражује, да се осећа као да ту припада, да му буде пријатно у таквом окружењу, да подстиче сусретање, комуникацију, интеракцију и продубљивање односа. То се односи и на унутрашњи и на спољашњи простор. Због тога васпитач нарочиту пажњу посвећује простору, његовом сталном реконструирању, развијању, обогаћивању и осмишљавању. Простор је променљив и динамичан. Приступачан је за сву децу, подстицајан, инспиративан и омогућава деци да бирају активности и садржаје и начине груписања; могу да раде заједно и сарађују, али и да се осаме и самостално да користе материјале на различите начине. Простор је организован кроз просторне целине. Промене у простору резултат су истраживања иницирана дечијим питањима, игром и пројектима које као мале заједнице развијају. Материјали који се могу наћи у простору су природни, пластични, дрвени, рециклажа и други који омогућавају вишенаменско коришћење и подстичу дечју машту и креативност. Осим играчака и материјала са вишенаменском употребом, у простору се могу пронаћи и реални предмети који омогућавају деци непосредан доживљај стварности. Функција свега изложеног у простору су истраживање, видљивост програма, персонализованост (даје слику идентитета групе и појединаца) и подстичу заједничко учешће свих актера (деце и одраслих у вртићу и заједници).

Временска организација се односи на начин како се користи време у процесу подршке процесу учењу. Деци је потребна предвидљивост у дневном ритму активности јер им помаже да стекну дневне рутине, али и истовремено и флексибилност у односу на непланиране прилике за учење. Деци је потребно довољно времена да се баве неком активношћу и задубе у истраживања. Организацијом времена обезбеђује се континуитети повезаност активности и актуелног дана са претходним. То значи да деца могу да севраћају на започету активност и да могу да одложе продукте своје активности за даље бављење њима. Уважавају се индивидуалне разлике (у вези са исхраном, одмором)које подржавају дечје добробити. Промишља се о начинима договарања са децом о правилима везаним за рутине и подстиче самосталност деце у обављању рутине.

Прешколска установа као место демократске и инклузивне праксе

Партнерство са породицом

Породица је примарни и најважнији васпитач деце. Партнерство са породицом се гради кроз узајамно поверење и поштовање, сталну отворену комуникацију и дијалог као и препознавања и уважавања јединственог доприноса и снага сваке стране путем неговања емпатије, осетљивости и уважавања различитих перспектива. Задатак практичара је да преиспитује своја полазишта, претпоставке и очекивања од сарадње са породицом и тиме унапређују своје компетенције које се односе управо на развијање партнерства са породицом.

Родитељи су укључени у процес рада и вредновање квалитета установе у оквиру следећих стручних тела: Управни одбор, Актив за развојно планирање, Тим за самовредновање, Тим за заштиту деце од дискриминације, насиља, занемаривања и злостављања. На тај начин породице учествују у доношењу одлука, решавању проблема,

превазилажењу изазова, унапређивању квалитета рада. Поред учешћа родитеља у раду стручних тела подржава се активно учешће породице у животу и раду вртића. Предвиђени су различити видови сарадње са породицом, као и бројне прилике за заједничко живљење, дружење и грађење квалитетних односа, међусобно упознавање и размену. Породица је упозната са концепцијом програма кроз писане информације и састанке. Постоји програм сарадње са породицом који је развијен кроз дијалог са родитељима о различитим начинима укључивања породице у живот и рад групе. Програм уважава различитости породице и пружа различите начине укључивања и прилагођавања потребама и могућностима родитеља. Индивидуални (саветодавни, информативни...) разговори и подршка родитељским компетенцијама од стране васпитног особља и стручне службе су породици на располагању свакодневно. Тиме се обезбеђује размена информација и дијалог о детету, програму и родитељству.

Повезаност са локалном заједницом

Локална заједница чини друштвени и културни контекст у коме дете одраста као и шире окружење које обухвата физичку и социјалну средину (различите установе, институције, организације, различите социјалне групе). За дете је заједница пре свега његово непосредно окружење – породица, вртић, родбински систем, и друге установе и институције које посећује (дом здравља, места за изласке и забаву, продавнице и сл.). Деца учешћем у заједници развијају нова знања, осећање припадништва и заједничког социјалног учешћа, властиту вредност и идентитет. Установа користи различите ресурсе и просторе у заједници за реализацију активности и учествује у различитим дешавањима у локалној заједници (прославе, манифестације, акције). Локалне привредне и пословне организације учествују у финансирању појединих активности и акција, опремању и набавци потрошених материјала. Сарадња са школом кроз узајамне посете, организовањем заједничких активности и акција и разменом информација се континуирано одвија.

Отвореност установе огледа се и кроз присуство студената, волонтера који могу реализовати стручну праксу и стицати радно искуство у раду са децом. Видљивост рада и активности установе омогућен је путем веб сајта, медијски.

Рад са децом и породицама из осетљивих група

Стални задатак Установе је унапређивање и развијање инклузивне културе и неговање инклузивне праксе. Формирањем тима за подршку родитељима чија су деца у инклузији, едукација васпитног особља, стручних сарадника и сарадника, коришћењем релевантне стручне литературе и дигиталних технологија, Установа континуирано ради на повећању отворености и осетљивости за инклузивност и унапређивању компетенција за планирање и реализацију васпитно- образовног рада у овој области. У том циљу установа има помоћ и подршку Школске управе Ужице. Наш заједнички циљ је уважавање права деце на активно учешће у образовању кроз усмереност на добробит детета и подршку његовим потенцијалима и активном учешћу у животу вртића. Такође, у складу са новим Основама програма, циљ је и стварање инклузивне културе која се огледа у стварању сигурне, подстицајне заједнице која прихвата и сарађује, у којој се свако уважава и која је као таква темељ за развој инклузивне вредности коју ће прихватити сви актери.

Деца којој је потребна додатна подршка у развоју су смештена у редовне б-о групе. Да би оптимално развијала своје потенцијале, неопходно је да буду у вршњачком окружењу и да имају интеракцију са вршњацима. Усвајања вештина и правила понашања успешнија је у групи. Деца су деци модел понашања у стицању неопходних навика за свакодневне активности. Атмосфера подршке, разумевања и сарадње која се остварује у групи корисна је за свако дете. За квалитетнији развој сазнајних, социјалних и комуникацијских вештина, важно је укључивање у вршњачку групу у раном узрасту.

Важну подршку пружамо и родитељима. Инклузивно образовање је и тимски рад који омогућава очување потенцијала детета за развој и усвајање вештина и знања. Инклузија истовремено омогућава деци из такозване шире популације да, кроз дружење и учење вршњацима који имају потешкоће у развоју, разумеју и поштују различитости што доприноси равноправности и развијању емпатије и толеранције.

Транзиција и континуитет у образовању

Транзициони периоди обухватају неколико месеци пре и након што дете пређе на следећи ниво васпитања и образовања : када дете први пут полази у предшколску установу (јасле, вртић, ППП) када прелази из јасала у вртић или долази из другог вртића (мења групу) и када полази у школу. Транзиција подразумева процес промена и изазова која намеће потребу укључивања свих за дете важних средина – породичне, предшколске и школске како би се олакшало дететово прилагођавање на нову средину. Транзиција не представља изазов за малишане већ и за родитеље, који такође морају да се адаптирају на промене. То је процес који препознаје важност грађења партнерства, грађења квалитетних односа ради пружања подршке детету/ученику у његовом кретању кроз образовни систем.

У Установи се примењује програм адаптације на јасле/вртић. Свако дете у зависности од својих способности и индивидуалних искустава реагује на свој начин при првом сусрету са непознатим простором, непознатом особом- васпитачицом и са другом децом у групи. На првом родитељском састанку родитељи добијају сву неопходну стручну помоћ у вези адаптације и упознају се са ритмом живљења деце у јаслицама/вртићу. Велика пажња у тим првим данима је посвећена креирању повољне социоемоционалне климе која доприноси емоционалној сигурности и прихваћености сваког детета ради безболнијег и бржег прилагођавања на нову средину. Интензивно и плански се сарађује са родитељима да би се што боље упознало дете, његове потребе, навике и могућности и тиме уважиле индивидуалне особености као важан чинилац подршке дечјој добробити. Такође, повољни услови за прилагођавање обезбеђују се креирањем подстицајне средине која ће понудити богатство различитих подстицаја који ће задовољити њихову природну потребу за учењем.

Остваривање припремног предшколског програма доприноси програмском и организационом повезивању предшколског и школског система као претпоставке остваривања континуитета у васпитању и образовању деце. Због тога овај транзициони период представља заједничку одговорност вртића, школског система и породице како би се олакшао прелазак детета у ново окружење. Школа и вртић у локалној заједници морају имати добру сарадњу због процеса транзиције. У циљу превазилажења изазова које полазак у школу доноси, настојаћемо да сарадња буде континуирана и да се одвија кроз узајамне посете, разговоре васпитача и учитеља, приредбе, представе, квизове, спортске игре.

Уважавамо сложеност транзиције између школског и предшколског система и када су у питању деца из осетљивих група. Као унапређење инклузивности образовања има приоритет у установи, настојимо да са породицама, васпитачима и представницима школе заједно планирамо процес преласка из вртића у школу. Документација која постоји у установи у виду мера индивидуализације, педагошког профила или индивидуални образовни план, уз сагласност родитеља се преноси и на школски систем и треба да им буде од користи за планирање рада са дететом са развојним тешкоћама.

Предшколска установа као место рефлексивне праксе

Заједница рефлексивне праксе: развој праксе, професионални развој и јавно деловање

У складу са новом концепцијом Основа Програма предшколског васпитања и образовања- Године узлета и циљевима нашег Развојног плана, реални контекст б-о праксе ићи ће у правцу развијања заједнице рефлексивне праксе и професионалног развоја. Пракса васпитања и образовања је сложена, променљива и не може се до краја и детаљно предвидети. Она се одвија кроз динамичку спрегу односа, активности и акција ујединственом контексту групе, вртића и заједнице у којој васпитач ради. Нов приступ у раду васпитача заснован је на његовој способности да сагледава праксу из различитих углова, да преиспитује сопствена знања и умења, да развија и мења своју праксу и да је отворен за размењивање искустава са колегама. Установа која негује рефлексивни приступ пракси ослања се на културу заједничке одговорности, сарадничку културу, културу дијалога, међусобног поверења, партиципације, истраживања своје праксе. Оваквим приступом вртићи су постали заједнице које уче у коме се подршка учењу и развоју деце остварује кроз заједничко учешће деце и одраслих, обликује културом вртића, породице и локалне заједнице.

Имплементација нових Основа програма биће нам основа за развијање заједнице рефлексивне праксе и професионално оснаживање васпитача и стручних сарадника.

Учење сњ организује око релевантних питања, проблематике из праксе и истраживања које покрећу практичари.

Стручно усавршавање и хоризонталне размене су нам основни ослонац развоја праксе и грађење односа заснованих на поверењу, уважавању, размени и узајамној подршци. Овим начинима учења преиспитујемо теоријска полазишта и сопствену праксу у дијалогу са колегама, породицом, децом. План стручног усавршавања унутар установе реализује се кроз рад васпитно-образовног већа, стручне активе и тимове. Планирамо и редовно стручно усавршавање путем акредитованих семинара и стручних сусрета васпитача, медицинских сестара- васпитача и стручних сарадника у оквиру њихових удружења. Након похађаних семинара организујемо презентацију знања и искустава стечених на обукама, као и истицање примера добре праксе. Ова врста размена има вишеструке ефекте на квалитет рада и јачање компетенција. Све веће учешће на on-line семинарима истакло је потребу за унапређивањем дигиталних компетенција запослених.

Установа и сви запослени заговарају значај предшколског васпитања и образовања и заступају интересе деце и породице у друштвеном животу и јавним делатностима локалне заједнице. Професионално деловање и понашање у свакодневној пракси у складу је са етичким кодексом професије.

Вредновање кроз праћење и документовање остваривања предшколског програма

Вредновање квалитета рада установе представља процену квалитета рада и врши се, управо, кроз самовредновање и спољашње вредновање рада установе. Процена квалитета спроводи се на основу Стандарда квалитета рада ПУ.

Циљ самовредновања је мењања, унапређивања васпитно-образовне праксе, сагледавања места и улоге установе, сваког појединца и његовог ангажовања. Помаже васпитачима да развијају знања и вештине како би проценили своју праксу у оквиру реалног контекста и, у односу на то, предузели конкретне кораке како би је учинили бољом. Самовредновање је полазиште за даље планирање, доношење одлука, професионалног развоја запослених и установе. Деловање Тима за самовредновање на нивоу установе има за циљ иницирање и вођење активности самовредновања и неговање и јачање културе вредновања. Овај процес укључује све запослене као и децу, родитеље и локалну заједницу.

4. ПОСЕБНИ ПРОГРАМИ

У нашој установи организују се посебни програми за које су заинтересовани деца и родитељи.

Путем обавештења и анкете родитељима ћемо понудити програме (физичко, енглески, фолклор, плес). Заинтересовани родитељи ће се пријавити код васпитача са којима ћемо организовати родитељске састанке, ради договора о будућем раду. Дете може учествовати у највише два посебна програма (слободне активности) да се не би реметио редовни васпитно-образовни рад и превише оптерећивало дете. О програмима ће разматрати Савет родитеља и усвојити Управни одбор.

У нашој установи по захтеву родитеља уведен је посебан и специјализован програм и разматрано је на седници Савета родитеља одржаној дана 3.12.2014. године, а са увођењем ових програма у складу са Правилником о врстама, начину остваривања и финансирања и финансирања посебних, специјализованих програма и других облика рада и услуга које оставрује Предшколска установа (Сл.Гл. РС бр. 26/2013)којим је предвиђено увођење посебних и специјализованих, усагласили су се и чланови Управног одбора 21.05.2024.

Ми до сада нисмо имали прилике да уводимо овај програм. Он захтева да буде заступљен у свим видицима, а да буду присутне породице, које нису у могућности да упишу децу, пошто не могу да плаћају боравак у Установи.

Интересовање овог типа, прво се јавило у издвојеном одељењуу Прибојској бањи, где су родитељи били заинтересовани да упишу млађу децу у групу ППП.

По овом програму, организовали би новогодишњи вашар и на тај начин би проширили сарадњу са свима, родитељи би учествовали, заједно са децом, као и Ликална самоуправа, тако што би њени представници присутвовали вашару.

Направили би и позоришну представу, која би била извођена у сва три објекта, приликом поделе новогодишњих поклон пакетића, а затим би била одржана у Дому културе. Представа би била бесплатна и била би намењена деци, која нису уписана у Предшколску установу. Деца која би дошла на представу, добила би слаткише, купљене од новца, који је сакупљен на вашару, а од остатка новца, купљени би били пакетићи за сиромашну децу.

У наредном периоду, трудили би се да за децу, која нису уписана у Установу, због лошег материјалног стања, буде бар на неколико сати организован боравак у Установи, да се друже са својим вршњацима и да имају бесплатан оброк.

Планом и програмом реализације овог програма, биће утврђени време, место, начин и носиоци остваривања програма.

1. Додатни програми

- Програм превентивних вежби (физичко)

Испитивања показују да је проценат деформитета кичменог стуба, грудног коша и стопала предшколске и школске деце у порасту. Већ на самом упису у I разред ОШ лекари констатују наведене деформитете код деце. Зато сматрамо да је важно од

малих ногу неговати правилан развој тела. Циљ нам је подстицање природног раста и развоја деце и физичке зрелости детета за школу.

Зато ћемо и у овој години, и наредних година организовати часове превентивних вежби два пута седмично по пола сата.

▪ **Енглески језик (основе енглеског језика)**

Уколико се покаже озбиљно интересовање родитеља припремних предшколских група, за увођење енглеског језика, у нашој установи организоваће се часови. Часови ће се изводити у просторијама наше установе у оквиру радног времена, када се не омета редован васпитно-образовни рад, два пута недељно по 30 минута, почев од септембра 2024. до 01. јуна 2025. године.

Часове енглеског језика плаћаће родитељи по цени договореној са професором.

- **План рад логопеда**

- систематско прегледи говорних и језичких функција,
- артикулациони третмани са децом која већ долазе на третмане у Дом здравља,
- испитивање тактилних и моторних функција, као и процене способности моторне контроле и ритма.
- вежбе моторике тела, визомоторне контроле, и вежбе за постизање тоничне уједначености. Ове вежбе се спроводе у оквиру групног рада.
- вежбе богаћења речника- рад у групи
- предавање логопеда на родитељском састанку.

▪ **Програм фолклора**

Циљ овог програма је:

- да обогатимо васпитно-образовни рад;
- развој музичког и телесног васпитања;
- да се код деце развије склад, ритмика, координација и култура покрета, просторна оријентација и равнотежа;
- кроз фолклор деца се упознају са обичајима и народним играма и стичу искуства у овој области.

Реализација овог програма остварује се кроз следеће активности:

- упознавање деце са почетним елементима плеса;
- савлађивање основних покрета народних игара који су прилагођени узрасту деце;
- организовање јавних наступа на основу којих ће се видети резултати рада и постигнућа деце.

Школу плеса и фолклора реализоваће чланови КУД-а Фап-а, који имају лиценцу или васпитач који је обучен за тај програм.

2. Програми за остваривање културних и рекреативних активности и одмора

Излети, летовања и зимовања

Излети ће се организовати за децу припремних предшколских група. Циљ излета је боравак у природи, рекреативне активности деце и упознавање са својом околином. У договору са родитељима васпитачи бирају дестинацију (Златибор, Мокра Гора, Прибојска Бања...). Излети ће се организовати од априла до јуна месеца.

Савет родитеља се изјаснио да је за једнодневне излете у окружењу, а не за зимовања и летовања који трају по више дана. Сматрају да су деца мала за дужа одвајања од родитеља.

Летовање. Општина Прибој има одмаралиште у Сутомору, капацитета 125 лежајева, који су и Предшколској установи на располагању у току године, уз надокнаду коју утврђује Општина. Предшколска установа ће организовати летовање за децу, уколико родитељи буду заинтересовани.

У досадашњим испитивањима родитељи нису били заинтересовани за **зимовања**, сматрају да су деца мала за дуже одвајање од родитеља.

Школу пливања, организоваћемо ако буде заинтересованих родитеља. За то постоје одлични услови, јер је један од новоизграђених базена за децу. Базени се налазе у непосредној близини Установе.

3. Програми подршке породици

Са родитељима ће бити реализоване многе теме кроз радионице за родитеље и предавања која имају за циљ да се родитељима пруже стручна знања у васпитању предшколске деце, превентивној здравственој заштити, хигијени, здравој исхрани и другим темама битним за нормалан развој деце. Теме ће реализовати стоматолог, главна медицинска сестра, родитељи са одређеном стручном спремом итд.

4. Програм социјалног рада

Живљење се превасходно састоји од социјалног искуства, због чега су развој и учење детета као појединца неодвојиви од његових међусобних односа са одраслима, са вршњацима и другом децом. Ови процеси су могући само захваљујући успешној интеграцији у групи вршњака и друштвену заједницу којој оно припада. Утицај на дете не морају увек ићи непосредно од васпитача, већ и преко мале заједнице деце, што му олакшава уклапање у друштвене оквире и налажење правих подстицаја да испољи оно што носи у себи.

Треба задовољити и захтев за прилагођености специфичним условима социо-културних слојева и региона у којима деца расту. То је потребно да се не би угрожавао тзв. "егзистенцијални континуитет", односно повећаност искуства које деца стичу унутар друштвеног контекста, у које се подижу и искуства које се предвиђа плановима и програмима васпитно-образовног рада и предшколским установама.

Полазећи од Основа програма социјалног рада у предшколској установи, ова функција ће се остваривати кроз:

- сагледавање и утврђивање потреба родитеља за облицима рада,
- утврђивање потребе за организацијом радног времена у установи,
- усавршавање сарадње са породицом кроз континуиране активности,

- успостављање сарадње са Центром за социјални рад,
- акције на уређењу простора и дворишта у коме бораве деца,
- учешће у хуманитарним и друштвено-корисним акцијама, у зависности од потребе средине,
- уједначавања групе по узрасту и остваривање сарадње са родитељима.

У Предшколској установи ће се стицати искуства у самосталном и конструктивном разрешењу конфликта у васпитној групи, практично развијање спремности за договарање са другима, за обављање заједничких активности, уз узајамну помоћ и све сложеније облике сарадње.

Успостављање блиских односа са другима, односа које карактерише топлина, одговорност и узајамно разумевање и поштовање.

Разумевање породичних односа, родбинских веза, осећање поноса што је дете члан одређене друштвене заједнице (породице), предшколске установе, родног краја...).

У горе наведеним активностима социјалног рада, Предшколској установи ће помоћи социјални радник Центра за социјални рад у Прибоју, а у већини случајева, на овим пословима ангажоваће се васпитачи и медицинске сестре.

5. Еколошки програм

У овој 2024/25. години, као и наредних година поклонићемо већу пажњу еколошком образовању деце. Оно треба да постане саставни део културе живљења у Предшколској установи и практично примењује кроз различите садржаје и активности којима се стално подсећа на чињеницу да је природа извор живота коју треба чувати. Деца се уче од малих ногу за изградњу бољег и чистијег света и радног простора и средине у којој живе.

Сва деца предшколских група биће укључена у програм еколошке едукације кроз разне пројекте:

- формирање еколошких кутака у објектима;
- кроз озелењавање и уређење дворишта у објекту у Новом објекту;
- сађење цвећа у радним собама;
- еко квизова, приредби, изложби дечјих радова, маскенбала;
- узеће учешћа на конкурсима дечијих ликовних радова на тему екологије (ако буду организовани у Округу);
- обележавање еколошких датума: „Златна јесен“ – 23.октобар; „Дан пролећа“ – 21.март; „Дан планете Земље“ – 12.април; „Дан заштите природе“ – 5.јун; и друго;
- пријекат „ Деца имају право да се хране здраво “.

Еколошке активности реализоваће се кроз васпитно-образовни рад у току године, а посебно у току "Дечје недеље" итд.

6. Прилагођени програми

У прошлој години било је двоје деце са лакшим сметњама у развоју говора, били су смештени у редовне васпитне групе. У току године деца су похашала говорне

вежбе код логопеда у Ужицу. Пружана им је помоћ и подстицај у развоју у току редовне реализације васпитно-образовног рада.

Циљ нам је да се деца социјализују, да буду прихваћени од својих вршњака и да им се способности развију до могућих граница.

У нашој установи поштује се принцип доступност образовања и једнако право на васпитање и образовање без дискриминације и издвајања деце по било ком основу.

Уколико буде уписано деце са посебним потребама, пружиће им се додатна помоћ према упутствима интересорне комисије. Направиће се индивидуално – образовни план.

***ИНДИВИДУАЛНИ ОБРАЗОВНИ ПЛАН ***

Законом је прописано да деца са сметњама у развоју остварају права на предшколско васпитање и образовање у редовној васпитној групи, уз додатну подршку и Индивидуални васпитно-образовни план.

Циљ Индивидуалног образовног плана јесте подстицање оптималног укључивања детета у редовну васпитно-образовну групу и његово осамостаљивање у вршњачком колективу.

У овој радној години, 2024/25. у нашој установи нема уписане деце са посебним потребама, али превентиве ради у нашој установи формиран је Стручни тим за инклузивно образовање, односно тим за пружање додатне подршке деци са посебним потребама.

Чланови стручног тима за инклузивно образовање су:

- Гледовић Емина - васпитач;
- Рашидаги Ирма - васпитач;
- Милановић Милица - васпитач;
- Ђуровић Славојка- проф. педагогије и психологије,
- Драгана Новковић - члан Савета родитеља.

Чланови Стручног тима похађали су семинар за „ Јачање капацитета вртића за инклузивно образовање“ (инклузивно образовање и индивидуални образовни план).

Тим ће бити проширен са родитељем, односно старатељем детета које се упише са сметњама у развоју. Тим ће сарађивати са стручњацима из Центра за социјални рад Прибој.

Потребу за доношењем Индивидуалног образовног плана утврђује васпитач у поступку праћења, напредовања деце. Ако васпитач утврди да дете не остварује очекиване исходе Предшколског програма приступа се изради педагошког профила детета, који је основ за планирање индивидуализованог начина рад са дететом. На основу педагошког профила детета утврђују се подручја у којима постоји потреба за додатном подршком (образовном, здравственом или социјалном подршком).

Ако потребе детета не могу да се остваре применом индивидуализованог начина рад, донеће се Индивидуални образовни план. У том случају упућује се Захтев изабраном лекару детета, односно Интрресорној комисији за процену посебних потреба.

Педагошки колегијум на својој седници од 09.09.2014. године, на предлог Стручног тима за инклузивно образовање донео је
ПРОГРАМ ЗА ЗАШТИТУ ДЕЦЕ ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА

Програм за заштиту деце од насиља, злостављања и занемаривања предвиђен је Посебним протоколом Министарства просвете Републике Србије, а у складу са међународном Конвенцијом о правима детета.

Програм заштите обухвата заштиту деце од насиља (емоционалног и физичког), злостављања и занемаривања.

Програм заштите деце од дискриминације, насиља, занемаривања и злостављања спроводи се у Установи у циљу стварања услова за безбедно одрастање и заштиту деце, кроз: стварање ненасилног и подстицајног окружења за живот и учење деце као и подршку развоју социјалних компетенција деце, прихватања различитости, толеранције и заједништва. Садржаји су усклађени и чине саставни део редовних програма рада и пројеката који се реализују у вртићу, планираним облицима сарадње са родитељима и непосредним окружењем.

Полазишта за израду програма су:

-Правилник о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање („ Сл.гласник РС, бр 46/2019 и 104/2020)

- Посебни протокол за заштиту деце и ученика од насиља, злостављања и занемаривања у образовно васпитним установама (Министарство просвете).

Програм обухвата:

- Мере превенције
- Мере интервенције

Мере превенције

- Неговање толеранције, различитости и културе понашања;
- Креирање климе у којој се учи, развија и негује култура понашања и уважавање личности, не толерише насиље и развија одговорност свих (кроз васпитно- образовни рад са децом, радионице и слично);
- Процена потребе за стручним усавршавањем и стручно усавршавање у овој области (набавка литературе, стручна предавања о безбедности и заштити деце од насиља);
- Осмишљавање и реализовање акција које промовишу сарадњу, разумевање и помоћ (акције солидарности, учешће на јавним манифестацијама и конкурсима, ликовни конкурси у оквиру Предшколске установе);
- Информисање и прикупљање мишљења од свих који су укључени у живот и рад Установе (Савет родитеља, Управни одбор, Васпитно-образовно веће) о поступцима за заштиту од насиља.

Мере превенције имају за циљ да развију свест о толеранцији и подигну степен одговорности свих.

- Стварање и неговање климе прихватања, сарадње, толеранције, културе понашања деце у групи.

- Подизање нивоа свести и повећање осетљивости свих укључених у живот и рад и препознавање насиља, злостављања и занемаривања;

-Информисање свих укључених у живот и рад установе у процедурама и поступцима за заштиту, безбедност деце и заштиту насиља и реаговање у ситуацијама насиља.

- Унапређивање компетенција васпитног особља, деце, родитеља, старатеља и локалне заједнице за уочавање и решавање проблема насиља, злостављања и занемаривања.

Мере интервенције

Обавезно реаговање свих на сазнање о насиљу;

- Прекидање насиља и смиривање ситуације;
- Информисање одговорних лица у Установи и сарадња са другим организацијама које су надлежне да делују у случају да постоји насиље или сумња на насиље (МУП, здравствене установе, Центар за социјални рад) и договор о мерама које ће се предузети;

- Пружање подршке и помоћи детету које је жртва или посматрач насиља;

- Праћење ефеката предузетих мера.

Код спровођења интервентних мера увек имати у виду принцип заштите најбољег интереса детета.

Задаци тима за заштиту деце су:

- Припрема програма заштите

- Информисати запослене и родитеље о планираним активностима и могућностима тражења подршке и помоћи Тима за заштиту

- Учествоје у обукама за развијање компетенција потребних за откривање насиља, злостављања и занемаривања

- Укључује родитеље у превентивне мере и активности

- Прати и процењује ефекте предузетих мера за заштиту деце и даје одговарајуће предлоге директора.

Чланови Тима су:

1. Срња Мелка, медицинска сестра
2. Данијела Матовић, секретар
3. Милићевић Душица, васпитач
4. Ђуровић Славојка, проф. педологије-психологије
5. Милутиновић Марина

ПЛАН АКТИВНОСТИ ЗА РАДНУ 2024/2025. ГОДИНУ

АКТИВНОСТ	НОСИОЦ И	НАЧИН ПРАЋЕЊА	ДИНАМИКА
Усвајање Плана рада Тима за радну	Тим	Активносци	септембар 2024. године
Информисање, едукација родитеља (разговори, панои, родитељски састанци, предавања)	Тим, васпитно особље		Током радне године 2024/2025. год.

Анализа стања у установи	Тим	Извођење адекватних благовремених мера заштите	Децембар- мај
Учешће запослених у превенцији, обележавање значајних датума (Дечја недеља, Међународни дан толеранције, Светски дан породице); организовање приредби и јавних наступа; посета позоришним представама и биоскопским пројекцијама; и реализовање активности кроз пројектно планирање Међународни Дан деце, Светски дан борбе против насиља, Међународни дан пријатељства, Дан људских права	Тим, васпитачи и мед. сестре	Израда информативних паноа у свим објектима, лифлети, збирке порука, дечији искази и ставови о насиљу	Током радне 2024/2025. године
Извештај о реализацији превентивних и интервентних мера	Тим	Реализација активности	Јун 2025.
У оквиру реализације В-О рада планирати садржаје и активности који промовишу сарадњу, толеранцију и помоћ међу децом	Васпитачи, мед. Сестре, стручни сарадници	Кроз различите активности	Током радне године
У оквиру реализације В-О рада планирати реализацију радионица из Приручника „Деца у дигиталном добу“	Васпитачи, стручни сарадници	Планови у радним књигама	Током радне године
Организовање спортских активности за децу, родитеље и запослене у Установи	Тим за заштиту	Радионице за децу и родитеље	Два пута годишње, у јесењем и пролећном периоду

7. ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРЕДШКОЛСКОГ ПРОГРАМА ПРЕДШКОЛСКЕ УСТАНОВЕ

Вредновање је саставни део учење, па и учења предшколског детета. То је аспект учења који води освешћивању знања, како у раду васпитача, тако и код саме деце. Вредновање је сталан процес критичког процењивања података уочених и прикупљених током васпитно-образовног рада.

Циљ вредновања је:

- да прати развој, постигнућа и напредовања деце
- да се на основу прикупљених података врши планирање
- да се стиче увид у рад и остварене циљеве
- служи за информисање родитеља о стању и напредовању деце

Управни одбор, Просветни саветник, директор и Васпитно-образовно веће, анализираће остваривање овог Програма у току године и уз допуњавање истог у циљу пружања што квалитетнијих услова, уз поштовање принципа из области предшколског васпитања, као и одговарајућих важећих стандарда у овој области, све у циљу стварања добрих услова за реализацију Законом предвиђене функције ове Установе.

Праћење и вредновање развоја, постигнућа, напредовања деце и програма у целини је сталан, континуиран процес који се анализира на седницама Васпитно-образовног већа, актива, анализа записника просветних саветника, родитељским састанцима, индивидуалним разговорима са родитељима, путем:

- скала посматрања и запажања о променама у развоју и понашању деце
- анализе сопственог рада васпитача и других запослених
- путем извештаја на управним и саветодавним органима
- тимске анализе и дискусије
- реализација развојног плана
- вредновање и самовредновање рада установе
- вођење педагошке документације
- упитника и анкета за родитеље ради узајамног информисања, планирања и реализације васпитно-образовног рада итд.

Све ово с циљем да предшколско васпитање и образовање допринесе целовитом развоју детета предшколског узраста и успешног наставка даљег васпитања и образовања.

Носиоци вредновања биће: Стручни Тим за развојно планирање, Тим за самовредновање рада Установе, републички просветни инспектор, просветни саветник из Школске управе, Управни одбор, Педагошки колегијум, Васпитно-образовно веће.

Праћење и вредновање постигнутог омогућиће сталну прогресивну модификацију и корекцију у складу са запаженим развојним променама код деце и промена услова рада, задржавајући језгро које се налази у Новим Основама предшколског програма.

ПРОГРАМ РАДА достављен је:

1. Министарству просвете, Школска управа Ужице
2. Скупштини општине Прибој
3. Члановима Управног одбора Предшколске установе
4. Главним васпитачима у објектима Предшколске установе

ДИРЕКТОР

Јасна Којадиновић

Јасна Којадиновић

ПРЕДСЕДНИК
УПРАВНОГ ОДБОРА

Јелена Вукојичић

Јелена Вукојичић

САДРЖАЈ

Увод	2
1. Портрет установе	4
Објекти за припрему хране.....	9
Опрема простора.....	9
Кадар	10
Организација васпитно-образовног рада са децом	11
Бројно стање деце и васпитних група.....	12
Радно време установе.....	13
2. Остваривање циљева и принципа васпитно-образовног рада	14
3. Врсте и трајање програма васпитно-образовног рада и други облици рада	16
Култура установе.....	17
Предшколска установа као место демократске и инклузивне праксе	20
Повезаност са локалном заједницом.....	20
Предшколска установа као место рефлексивне праксе.....	22
4. Посебни програми	23
5. Индивидуални образовни план	27
6. Праћење и вредновање остваривања предшколског програма Прдш. установе	27